

OBC

PROGRAMA
6

22 i 23 DE NOVEMBRE · SALA 1 PAU CASALS

**PETRUIXKA
DE STRAVINSKY**
BIENNAL DE QUARTETS DE BARCELONA

QUARTET CASALS
STEPHANIE CHILDRESS
ORQUESTRA SIMFÒNICA DE BARCELONA
I NACIONAL DE CATALUNYA

PROGRAMA DE MÀ

RICHARD STRAUSS

(Munic, Alemanya 1864 – Garmisch-Partenkirchen, Alemanya 1949)

METAMORFOSIS

Estudi per a vint-i-tres solistes de corda – (1945) – 30'

ARNOLD SCHOENBERG

(Viena, Àustria 1874 – Los Angeles, Estats Units 1951)

CONCERTO PER A QUARTET DE CORDA I ORQUESTRA

basat en el *Concerto Grosso* n. 7 en Si b, op. 6, de G. F. Händel (1933)

1a audició – 27'

Largo -Allegro

Largo

Allegretto grazioso

Hornpipe: Moderato

Quartet Casals

PAUSA 20'

IGOR STRAVINSKY

(Oranienbaum, Rússia 1882 – Nova York, Estats Units 1971)

PETRUIXKA

Ballet en quatre escenes (versió 1946) (1910-1911) – 42'

I. La fira de Carnaval. Dansa russa.

II. Petruixka

III. El Moro. Vals.

IV. La fira de Carnaval. Dansa de les dides.

Pagès amb os. Gitanos i venedor de rasclats.

Dansa dels cotxers. Mascarades. Batussa: El Moro i Petruixka

Mort de Petruixka. Policia i malabarista.

Aparició del doble de Petruixka.

ORQUESTRA SIMFÒNICA DE BARCELONA I NACIONAL DE CATALUNYA

QUARTET CASALS

STEPHANIE CHILDRESS, DIRECCIÓ

PRIMERS VIOLINS Vlad Stanculeasa, concertino / Jaha Lee, concertino associada / Raúl García, assitent de concertino / Paula Banciu / Sarah Bels / Walter Ebenberger / Ana Galán / Zabdiel Hernández / Natalia Mediavilla / Katia Novell / Ivan Percevic / Pilar Pérez / Jordi Salicrú / Ícar Solé / Pau Andreu* / Yana Tsanova* · **SEGONS VIOLINS** Alexandra Presaizen, solista / Emil Bolozan, assistent / M. José Aznar / M. José Balaguer / Patricia Bronisz / Clàudia Farrés / Alzy Kim / Mireia Llorens / Octavi Martínez / Melita Murgea / Laura Pastor / Robert Tomàs / Oriol Algueró* / Arturo Seijo* · **VIOLES** Alejandro Garrido*, solista invitat / Noemí Fúnez, assistent / Josephine Fitzpatrick / Franck Heudiard / Sophie Lasnet / Miquel Serrahima / Andreas Süssmayr / Adrià Trulls / Álvaro Castelló* / Federica Cucignatto* / Ricardo Gil* / Alexeider Pérez* · **VIOLONCELS** José Mor, solista / Blai Bosser, assistent / Lourdes Duñó / Vincent Ellegiers / Marc Galobardes / Elena Gómez / Lluc Pascual / Jean-Baptiste Texier / Carolina Bartumeu* / Irma Bau* · **CONTRABAIXOS** Christoph Rahn, solista / Dmitri Smyshlyaev, assistent / Jonathan Camps / Josep Mensa / Matthew Nelson / Neus Camps* / Anna Grau* / Elena Marigómez* · **FLAUTES** Francisco López, solista / Beatriz Cambrils / Ricardo Borrull, flautí · **OBOÈS** Rafael Muñoz, solista / José Juan Pardo / Dolors Chiralt, assistent / Disa English, corn anglès · **CLARINETS** Josep Fuster, assistent / Francesc Navarro / Alfons Reverté, clarinet baix · **FAGOTS** Silvia Coricelli, solista / Noé Cantú / Slawomir Krysmalski, contrafagot · **TROMPES** Juan Manuel Gómez, solista / Joan Aragó / David Bonet / Artur Jorge · **TROMPETES** Mireia Farrés, solista / Miguel Herráez / Ángel Serrano, assistent / João Fernandes* · **TROMBONS** Eusebio Sáez, solista / Antoni Duran* / Raúl García, trombó baix · **TUBA** Daniel Martínez · **TIMBALES** Marc Pino assistent · **PERCUSSIÓ**

Ignasi Vila / Miquel Àngel Martínez* / Roberto Oliveira* / Diego Sáenz* · ARPA Magdalena Barrera,
solista · PIANO Daniel Espasa* · CELESTA Álvaro Carnicero*

DIRECTORA TÈCNICA María Marí
CAP DEL DEPARTAMENT ARTÍSTIC Montserrat Grau
ASSISTENT DIRECCIÓ TÈCNICA Núria Torrens
PRODUCCIÓ ARTÍSTICA Jose Sanchis
CONTRACTACIÓ EXTERNA Leticia Martín
ARXIVERA Begoña Pérez (Paula Alonso*)
ADMINISTRATIVA Mercè J. Puertas
ENCARREGAT D'ORQUESTRA Walter Ebenberger
RESPONSABLE TÈCNIC Ignasi Valero
PERSONAL D'ESCENA Luís Hernández*

*Col·laborador/a

COMENTARI

per Joan Magrané

Danses i metamorfosis

Si bé amb direccions i propòsits diversos, el geni de Richard Strauss (1864-1949) es va mantenir sempre fèrtil i vigorós en totes les seves etapes vitals i creatives: dels juvenívols i rutilants poemes simfònics (o “poemes tonals” segons la denominació del compositor), les impressionants i reeixides òperes (de les salvatges i corprenedores *Salome* i *Elektra* a les més civilitzades, imaginatives i iròniques de *Der Rosenkavalier* [El cavaller de la rosa] enllà), les múltiples, bellíssimes i esplendoroses cançons, i aquestes crepusculars i melancòliques *Metamorphosen* de 1945 que escoltarem avui. Commogut pel sotrac que li provocà la destrucció causada per la Segona Guerra Mundial i, particularment, la visió ruïnosa del Teatre Nacional de Múnic, la seva ciutat natal, i de l'Òpera de Viena, Richard Strauss ja feia un temps que donava voltes a una peça de to elegíac per a cordes (inicialment un septet de dos violins, dues violes, dos violoncels i un contrabaix). Un encàrrec del músic i filantrop suís Paul Sacher (que l'estrenà dirigint el *Collegium musicum* de Zúric) fou el darrer impuls per tal d'encarar l'obra amb molta més ambició, amb una orquestració definitiva de vint-i-tres instruments: deu violins, cinc violes, cinc violoncels i tres contrabaixos. Les “metamorfosis” del títol, seguint una idea goethiana, són més aviat una apellació a les vicissituds de la vida del compositor que no una referència directa al material musical i com aquest va desenvolupant-se i transmutant-se (que ho fa en abundància i amb mà mestra). Al llarg de la peça, sí que és cert, circulen i s'entrecreuen diferents temes amb fortes connotacions expressives i històriques: de les melodies originals del mateix Strauss a la doble referència temàtica a Beethoven (les quatre cèlebres notes inicials de la seva *Cinquena simfonia*, un martelleig que domina alguns dels moments climàtics més intensos de l'obra que ens ocupa i, de manera més subtil, sobretot en el registre greu, el tema principal de la “marxa

fúnebre” de la *Tercera simfonia*, “Heroica”, especialment reconeixible i punyent, com una última rúbrica que vessa desolació, en la secció final de la peça).

Uns anys abans, el 1933, i amb un context en què encara era possible un cert grau d’optimisme encara que tot apuntés ja cap als abismes més obscurs on no tardaria a caure l’Europa del moment, el vienès Arnold Schönberg (1874-1951) escrigué el seu Concert per a quartet de corda i orquestra en Si b, basat lliurement en el Concerto grosso n. 7, op. 6 de l’alemany George Friedrich Händel. Aquesta pràctica –l’ús de música pretèrita per tal d’acostar-la al seu temps per via, sobretot, d’un rutilant, enginyós i sofisticat enriquiment de les textures tímbriques tot fent ús dels darrers avanços en orquestració– estigué molt en voga durant força anys: el Concert per a violoncel i orquestra (que el nostre Pau Casals va evitar estrenar tant com va poder) del mateix Schönberg, les adaptacions simfòniques de contrapunts, corals i peces diverses de Bach (també de Schönberg i del seu deixeble Anton von Webern, del director d’orquestra Leopold Stokowski...) o les aventures neoclassicistes d’Igor Stravinsky serien alguns dels exemples més coneguts. Doncs bé, aquest Concert per a quartet de Schönberg es divideix en quatre moviments contrastants: un *allegro* inicial (precedit d’una breu introducció lenta), un líric i solemne *largo*, un saltironejant *allegretto grazioso* i un brillant *hornpipe* final que sembla cloure’s, i recobrar una sobtada calma, en l’infinít. D’aquest gènere concertant tan curiós i poc habitual en les sales de concerts en destaquen, més recentment, les aportacions de John Adams, Helmut Lachenmann i Wolfgang Rihm.

Escrit entre *L’ocell de foc* i *La consagració de la primavera*, *Petruixka* és sens dubte un dels ballets més celebrats del compositor d’origen rus i de vida cosmopolita Igor Stravinsky (1882-1971). L’escrigué pels volts de l’any 1911 (tot i que el revisà l’any 1947 –la versió que escoltarem avui– i, de nou, l’any 1965), s’estrenà, propiciat pel factòtum dels ballets russos Serguei Diàguilev, al Teatre del Châtelet de París amb, entre d’altres, Vàtslav Nijinski (ballarí i coreògraf clau en l’univers stravinskià) sobre l’escenari i Pierre Monteux dirigint l’orquestra des del fossat. Amb el clar subtítol “Escenes burlesques”, en aquest ballet amb un desconcertant aire carnavalesc en què una grotesca marioneta cobra vida, Stravinsky fa ús de diverses tonades i ritmes populars a la vegada que s’aventura en un joc d’estructures trencades, repetitives i contrastants d’aparença cubista, un ús extremat i sorprenent dels instruments i un pensament harmònic xocant i aspre que a partir d’aquell moment seran marca de la casa del compositor. Des de la seva trepidant i vibrant introducció a l’austera i amarga mort de la protagonista i l’enigmàtica conclusió del darrer número, aquest ballet és una de les obres mestres de la música de la primera meitat del segle XX.

PRINCIPALS MITJANS PATROCINADORS

